

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2To/95/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0018010237
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Šamko
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:0018010237.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Šamka a sudcov JUDr. Magdalény Blažovej a JUDr. Márie Šimkovej, v trestnej veci proti obžalovanej L. L., stíhanej pre prečin nezaplatenie dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák., o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 3T/26/2018 zo dňa 10.08.2021, na verejnom zasadnutí konanom dňa 09.02.2022 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 321 ods.1 písm. d) Tr. por. z r u š u j e sa rozsudok Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 3T/26/2018 zo dňa 10.08.2021.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. s použitím § 285 písm. b) Tr. por. sa obžalovaná

L. L., nar. XX.XX.XXXX v Q., trvale bytom K. XXX,
Cígeľ,

o s l o b o d z u j e

spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava V sp. zn. 3 Pv 706/14/1105-41 zo dňa 18.04.2018, pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin nezaplatenie dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, že

v období od 15.09.2011 do 21.01.2014 ako osoba od 05.02.2010 do 28.02.2014 konajúca za spol. Y. group, s.r.o., so sídlom D. 3, Q., IČO: XX XXX XXX, v postavení zamestnávateľa:

- nezaplatila splatné poistné na sociálne poistenie určenému príjemcovi P. poisťovni, pobočka Q., S. XX, Bratislava, a to za poistné obdobie od augusta 2011 do novembra 2013 vo výške 9.227,75 €,

- nezaplatila splatné poistné na verejné zdravotné poistenie určenému príjemcovi Dôvera zdravotná poisťovňa, a.s., so sídlom Einsteinova 25, Bratislava, IČO: XX XXX XXX, a to za poistné obdobie od augusta 2011 do decembra 2013 vo výške 2.781,81 €.

- nezaplatila splatné poistné na verejné zdravotné poistenie určenému príjemcovi Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s., so sídlom Panónska cesta 2, Bratislava, IČO: XX XXX XXX, a to za poistné obdobie od augusta 2011 do novembra 2013 vo výške 1.120 €,

hoci mala v deň splatnosti alebo po dni splatnosti finančné prostriedky na priebežné zaplatenie, napr. dňa 26.11.2012, kedy disponovala sumou vo výške 6.701,99 €, ďalej dňa 02.03.2012 disponovala sumou 3.620,23 €, dňa 28.05.2012 sumou 2.030 €, dňa 21.06.2013 sumou 4.686,06 €, dňa 27.12.2013 sumou 4.993,05 € alebo dňa 20.01.2014 sumou 4.019,28 €, a teda hoci mala možnosť, nezaplatila za uvedené obdobie oprávneným príjemcom žiadne splatné poistné, čím spôsobila dlh na sociálnom poistnom a verejnom zdravotnom poistnom v celkovej výške 13.129,56 €,

pretože skutok nie je trestným činom.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Bratislava V bola obžalovaná L. L. uznaná vinnou zo spáchania prečinu nezaplatenie dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mala dopustiť na tom skutkovom základe, že

v období od 15.09.2011 do 21.01.2014 ako osoba od 05.02.2010 do 28.02.2014 konajúca za spol. Y. group, s.r.o., so sídlom D. 3, Q., IČO: XX XXX XXX, v postavení zamestnávateľa:

- nezaplatila splatné poistné na sociálne poistenie určenému príjemcovi Sociálnej poisťovni, pobočka Bratislava, Záhradnícka 31, Bratislava, a to za poistné obdobie od augusta 2011 do novembra 2013 vo výške 9.227,75 €,

- nezaplatila splatné poistné na verejné zdravotné poistenie určenému príjemcovi Dôvera zdravotná poisťovňa, a.s., so sídlom Einsteinova 25, Bratislava, IČO: XX XXX XXX, a to za poistné obdobie od augusta 2011 do decembra 2013 vo výške 2.781,81 €.

- nezaplatila splatné poistné na verejné zdravotné poistenie určenému príjemcovi Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s., so sídlom Panónska cesta 2, Bratislava, IČO: XX XXX XXX, a to za poistné obdobie od augusta 2011 do novembra 2013 vo výške 1.120 €,

hoci mala v deň splatnosti alebo po dni splatnosti finančné prostriedky na priebežné zaplatenie, napr. dňa 26.11.2012, kedy disponovala sumou vo výške 6.701,99 €, ďalej dňa 02.03.2012 disponovala sumou 3.620,23 €, dňa 28.05.2012 sumou 2.030 €, dňa 21.06.2013 sumou 4.686,06 €, dňa 27.12.2013 sumou 4.993,05 € alebo dňa 20.01.2014 sumou 4.019,28 €, a teda hoci mala možnosť, nezaplatila za uvedené obdobie oprávneným príjemcom žiadne splatné poistné, čím spôsobila dlh na sociálnom poistnom a verejnom zdravotnom poistnom v celkovej výške 13.129,56 €,

Za to bol obžalovanej uložený podľa § 287 ods. 1 s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. odňatia slobody v trvaní 1 (jeden) rok. Podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák. jej bol výkon trestu odňatia slobody podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky a podľa §50 ods. 2, §51 ods. 4 písm. d) Tr. zák. súd obžalovanej uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze v skúšobnej dobe zaplatiť dlh. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. súd uložil obžalovanej aj trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze výkonu funkcie štatutárneho orgánu alebo člena štatutárneho orgánu a výkonu prokúry v obchodných spoločnostiach alebo družstve, alebo aj výkon podnikateľskej činnosti vo vlastnom mene na 2 (dva) roky.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie v zákonnej lehote obžalovaná L. L., ktoré odôvodnila osobitným písomným podaním prostredníctvom svojho obhajcu. V odvolaní obžalovaná uvádza, že ju prvostupňový súd uznal vinnou zo skutku kladeného jej za vinu, pričom súd takýto odsudzujúci výrok oprel predovšetkým o svoje presvedčenie, že má ísť o klasickú schému, kedy zodpovedaná osoba - konateľ uvádza nedostatok finančných prostriedkov, pričom už z čítania medzi riadkami napádaného rozsudku je zrejmé, že tvrdenia obžalovanej súd nevzal do úvahy. Je nesporné, že výpovediam svedkov súd prvého stupňa pripísal punc absolútnej vierohodnosti a tieto priam povýšil na priame dôkazy, a to napriek tomu, že svedkovia sa nevedeli vyjadriť presne k finančnej situácii v spoločnosti v rozhodnom období. Prvostupňový súd na strane 3 napádaného rozsudku na jednej strane uvádza, že ide o klasickú schému, kedy zodpovedná osoba, teda konateľ tvrdí, že nemá dostatok financií na úhradu odvodov, avšak na strane druhej sám plne konštatuje a priznáva vzhľadnutie finančných problémov, priam existenčného charakteru v prípade spoločnosti, ktoré každopádne v danom období reálne aj boli. Pokiaľ ide o osobu obžalovanej ako konateľa spoločnosti, snažila sa spoločnosť, ako aj jej technický chod udržať za každú cenu a v tomto smere realizovala všetky jej dostupné legálne kroky, ktoré boli v jej možnostiach za účelom tohto cieľa. V konečnom dôsledku, aj samotná účtovníčka pani Y., ktorá vypovedala ako svedok, uviedla, že spoločnosť sa obžalovaná snažila financovať aj prostredníctvom pôžičiek od tretích subjektov, resp. za pomoci rodičov. L. svedkyňa tiež poukázala na opakujúce sa problémy technického a výrobného charakteru, o ktorých mala ako účtovník spoločnosti vedomosť. Čo je však najdôležitejšie v danom smere je fakt, akým spôsobom došlo k uspokojovaniu a hradeniu záväzkov spoločnosti. Keďže z titulu svojej pracovnej pozície obžalovaná mala prístup k hospodáreniu spoločnosti, ako aj dokladom, je nesporné, že musela vnímať nepriaznivú finančnú situáciu, s ktorou spoločnosť priam doslovne bojovala. Každopádne, uvedené vyplýva aj z výpovede pani svedkyne Y., ktorá sa vyjadrovala aj k týmto otázkam. Obžalovaná nie je účtovne znalá a neovláda problematiku účtovného charakteru, rovnako neovláda ani zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších

predpisov. Jediné, o čom bola upovedomená, bola jej povinnosť zabezpečiť kvalifikovanú osobu v danom smere, čo si aj plne splnila. Práve zákon o účtovníctve spadá do kategórie účtovníka a preto jeho znalosť je jednou zo základných podmienok ako aj predpokladov pre vedenie účtovníctva. Každý podnikateľský subjekt oprávnené očakáva od účtovníka kvalifikáciu v súlade s predmetným zákonom, čo je nepochybne povinnosťou účtovníka. Aj preto je obžalovaná toho názoru, že súd prvého stupňa mal posúdiť túto odbornosť v priamej previazanosti so zodpovednosťou v účtovnom smere. K tomuto však nedošlo, čo sa prejavilo mimo iného, aj odôvodnením napádaného rozsudku. Je logické, že z dôvodu vedenia riadneho účtovníctva spoločnosti, uvedomujúc si povinnosti ako konateľa spoločnosti v danom období, obžalovaná zabezpečila na uvedenú činnosť osobu kvalifikovanú a zodpovednú, ktorou bola pani Y.. Táto skutočnosť sama o sebe zakotvuje splnenie povinnosti obžalovanej z titulu štatutárneho orgánu spoločnosti, pričom zdôrazňuje, že povinnosťou konateľa spoločnosti nie je ovládať vedenie účtovníctva, ale za daným účelom zabezpečiť osobu zodpovednú, k čomu aj došlo. Obžalovaná na hlavnom pojednávaní uviedla, že nemá vzdelanie ekonomického charakteru a teda ani neovláda vedenie účtovníctva. Hoci právom očakávala, že súd prvého stupňa tieto skutočnosti zohľadní, nestalo sa tak, čo ju nemilo prekvapilo. Žiadny právny predpis a dokonca ani zaužívaná právna prax nezakotvuje povinnosť konateľa spoločnosti ovládať, resp. disponovať znalosťami účtovníctva. Ak by tomu tak bolo, potom by samotné účtovníctvo viedla sama pre spoločnosť a nepoverila za týmto účelom inú osobu. Z výpovede pani Y. rovnako vyplýva, že vo vzťahu k realizovaným úhradám obžalovanú neupozorňovala, avšak obžalovaná eviduje, že usmerňovanie len v tom predovšetkým vo vzťahu k vyplateniu miezd zamestnancom. Je to v podstate aj logické, keďže bez pracovnej sily, bola spoločnosť absolútne nefunkčná. Skutková podstata trestného činu zakotveného v ustanovení § 276 Trestného zákona - nezaplatenie dane a poistného je úmyselný trestným činom. Z uvedeného je nepochybné, že existencia úmyselného konania predstavuje jednu z obligatórnych zložiek pre naplnenie skutkovej podstaty tak, ako si to vyžaduje zákonná úprava. Je plne preukázané, že v prípade obžalovanej absentuje úmysel, ako aj akákoľvek vedomosť v danom smere. V prípade obžalovanej je nesporné, že všetky jej tvrdenia o insolventnosti spoločnosti v danom období, boli podporené aj svedeckými výpoveďami. Dokonca nemožno opomenúť, že aj výpoveď samotnej účtovníčky pani Y. má svoj prienik s jej tvrdeniami. Je teda nesporné, že výpoveď obžalovanej nie je osamotená a má za to, že súd prvého stupňa podcenil jej kredibilitu. Zhrnúc doposiaľ uvedené, podstata konania označeného ako nezaplatenie dane a poistného, teda spočíva v takom konaní páchatel'a, ktorým tento má úmysel takto konať a obísť zákonnú úpravu. Uvedené konanie nie je možné bez prítomnosti základnej zložky a to vedomosti ako aj úmyslu páchatel'a konať spôsobom, ktorého výsledkom je skrátenie dane alebo poistného. V prípade obžalovanej k naplneniu skutkovej podstaty uvedeného trestného činu nedošlo a ani nemohlo, nakoľko je nesporné, že okolnosti vzťahujúce sa k predmetnému skutku obžalovanej neboli známe v posudzovanom období. Práve z dôvodu predídania daňových postihov došlo k využitiu služieb kvalifikovanej osoby, ktorou bez akýchkoľvek pochybností bola pani Y.. Subjektom predmetného trestného činu je nepochybne platiteľ dane. Bez ohľadu na to, či ide o fyzickú osobu, resp. osobu právnickú, je potrebné zdôrazniť, že páchatel'om tohto trestného činu môže byť len subjekt, ktorý úmyselným konaním spôsobí, že zákonná daň, resp. poistné nebola jemu alebo inému subjektu vymeraná, resp. táto bola skrátená. Teda naplnenie skutkovej podstaty predmetného trestného činu si vyžaduje úmyselné zavinenie, čo v prípade obžalovanej plne absentuje a to či už vo forme priameho úmyslu alebo úmyslu nepriameho. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že orgány činné v trestnom konaní nemôžu bezmedzne preberať závery daňových či iných orgánov vo vzťahu k vyvodeniu záveru o spáchaní tohto trestného činu. Trestné konanie si v danom súvisi nepochybne vyžaduje preukázaný úmysel, a to aspoň vo forme nepriameho úmyslu. Takýto úmysel musí byť spoľahlivo preukázaný a to bez akýchkoľvek pochybností. Pokiaľ ide o vyvodenie nepochybného záveru o trestnej zodpovednosti konkrétneho daňového subjektu, v zmysle zákonnej úpravy je potrebné dokázať subjektívnu stránku trestného činu a to formu úmyselného konania, pričom táto musí byť preukázaná bez akýchkoľvek pochybností. Zjednodušene povedané, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní dokázať obvinenému, že tento vedel, že jeho konaním dochádza k skráteniu zákonnej povinnosti vo vzťahu k daniam, resp. ododom a bol si takéhoto následku plne vedomý, resp. bol s ním uzročený. Pokiaľ ide o závery znaleckého posudku vypracovaného JUDr. Ing. V. C., k tomuto obžalovaná uvádza, že nepriniesol žiadne podstatné skutočnosti vzťahujúce sa k jej domnejšej vine. Posudok vo svojej podstate len zhrnul informácie o účtovných dokladoch, ktorými znalkyňa disponovala, avšak znalkyňa neskúmala reálne záväzky spoločnosti. Zhrnutie, resp. posúdenie opodstatnenosti účtovných dokladov nevyvodzuje úmyselné konanie v žiadnom smere a preto má obžalovaná za to, že pre podporu odsudzujúceho výroku uvedené neobstojí. Úmysel subjektu pri predmetnom skutku sa musí vzťahovať aj na okolnosť, že daň alebo poistné skrácuje. Omyl v danom smere nie je úmyslom. Ak teda subjekt nepozná rozhodujúcu skutočnosť, nemôže byť trestne

zodpovedný za úmyselný trestný čin. Uvedené je v prípade osoby obžalovanej plne vylúčené a to predovšetkým z dôvodov vyššie uvedených a podrobne rozpísaných. Neobstojí takéto tvrdenie a je toho názoru, že výpovede svedkov súd prvého stupňa hodnotil selektívne, pričom sa obmedzil na pasáže, ktoré mu vyhovovali. Ak by súd prvého stupňa hodnotil zodpovedne všetky dôkazy v jednotlivosti ako aj v ich vzájomnej previazanosti, nedospel by k odsudzujúcemu výroku. Ani taká skutočnosť, že v posudzovanom období bola obžalovaná jedinou konateľkou spoločnosti, nemôže byť vnímaná ako úmyselné naplnenie skutku kladeného jej za vinu. Povinnosťou obžalovanej z titulu štatutárneho orgánu bolo zabezpečiť kompetentnú osobu, teda odborníka na účel vedenia účtovníctva a túto si splnila v celom rozsahu. Taktiež skutočnosť, že v prípravnom konaní bola poučená o úplne odlišnej sume z titulu uplatnenia účinnej ľútosti, ako bola napokon suma žalovaná, nemôže ostať bez povšimnutia. Aj v tejto súvislosti je potrebné poukázať práve na absenciu jej ekonomických znalostí, čo tvrdí celý čas. Každopádne cieľom obžalovanej nie je vyhovárať sa v danom smere, avšak uvedené má svoj význam a to nemalý, keďže ak by bol opak pravdou, vedela by si v danom smere poradiť a minimálne riešiť výšku škody, ktorá sa jej kládla za vinu v prípravnom konaní a ktorá je jej kladená za vinu v zmysle obžaloby a napádaného rozsudku. Zhrnúc uvedené, má obžalovaná za to, že v predmetnom konaní nebolo preukázané, že sa dopustila protiprávneho konania. Na základe uvedených skutočností majúcich výpovednú hodnotu, obžalovaná navrhuje, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a podľa ustanovenia § 322 ods. 3 Trestného poriadku obžalovanú spod obžaloby v plnom rozsahu oslobodil.

Prokurátor nevyužil právo vyjadriť sa k odvolaniu obžalovanej, ktoré mu bolo riadne a v súlade s § 314 Trestného poriadku doručované.

Odvolací súd po preskúmaní predloženého spisového materiálu nezistil také vady napadnutého rozsudku a predchádzajúceho konania, ktoré by odôvodňovali zrušenie rozsudku na neverejnom zasadnutí, a preto nariadil vo veci verejné zasadnutie, o ktorom upovedomil procesné strany.

Obhajca obžalovanej na verejnom zasadnutí doručil krajskému súdu písomný súhlas obžalovanej o vykonanie verejného zasadnutia v jej neprítomnosti. Odvolací súd nezistil žiadne zákonné prekážky postupu podľa § 293 ods. 5, ods. 7 Trestného poriadku, a preto vykonal verejné zasadnutie na základe žiadosti obžalovanej v jej neprítomnosti, ale za stálej prítomnosti jej obhajcu.

Na verejnom zasadnutí odvolacieho sa obhajca obžalovanej pridržiaval písomných dôvodov podaného odvolania a navrhol, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové konanie, alternatívne, aby sám obžalovanú oslobodil spod obžaloby.

Prokurátorka krajskej prokuratúry na verejnom zasadnutí navrhla, aby odvolanie obžalovanej bolo zamietnuté ako nedôvodné.

Podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného zákona odvolací súd zruší napadnutý rozsudok ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací primárne konštatoval, že odvolanie je prípustné, bolo podané v zákonnej lehote oprávnenou osobou a spĺňa všetky zákonné náležitosti, preto odvolací súd konštatuje absenciu dôvodov na rozhodnutie podľa § 316 ods. 1 alebo ods. 3 Trestného poriadku. Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, riadiac sa pritom zásadou, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a dospel k záveru, že odvolanie obžalovanej je dôvodné.

Z predloženého spisu odvolací súd zistil nasledovné skutočnosti:

Dňa 18.04.2018 podal prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava V na príslušný súd na L. L. obžalobu pre spáchanie prečinu nezaplatenia dane a poisťného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. na totožnom skutkovom základe, ako je uvedený v úvodnej časti odôvodnenia tohto rozsudku.

Obžalovaná L. L. na hlavnom pojednávaní vyhlásila podľa § 257 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, že je nevinná, preto súd vykonal vo veci dokazovanie. Vypočul obžalovanú L. L., vypočul svedkyňu L. Y. a znalkyňu T. I. V. C., prečítal výpovede svedkov z prípravného konania L.. B. W., T.. D. Q. a L.. U. B. a prečítal listinné dôkazy podľa § 269 Tr.por.

Obžalovaná L. L. na hlavnom pojednávaní uviedla, že nikdy nedala príkaz pani Y., aby neboli zaplatené odvody. Snažila sa, aby boli v prvom rade zaplatené mzdy zamestnancov a aby bol zabezpečený plynulý chod spoločnosti. Zo zákona je povinnosť všetko hrať, tak platy, ako aj dane, preto obžalovaná očakávala, že naakumulujú zákazky, aby mohli všetko uhradiť. Všetko mali v prenájme, splatnosť faktúr mali na 3 mesiace, mali sklzy v zákazkách, obžalovaná musela zaplatiť za prenájmy. Keby nemala štúdio, tak sa nepohne ďalej s predajom. Obžalovaná nemala vedomosť o tom, že by vôbec neboli platené dane a odvody. To, že nebolo hradené poisťné nebol jej zámer, ale keď niet z čoho, tak nemohla. Do konkurzu nešla preto, lebo keď videla, že firma je na úpadku, tak hľadala spoločníka na rozvoj. Ťahalo sa to od roku 2013, vtedy už bolo zrejmé, že sa firma nedá udržať. Obžalovaná nevie uviesť, na čo boli použité peniaze, konkrétne na akú vec. Spoločnosť mala 4 zamestnancov a mali externých montážnikov, to boli pracovníci na živnosť. Mesačne predali okolo 10 dverí, ale boli aj hluché mesiace, kedy neboli zákazky. Obžalovaná spoločnosť dotovala zo svojich zdrojov, predala pozemok, dala do toho niekoľko tisíc eur.

Z výpovede svedkyne L. Y. vyplýva, že v spoločnosti pracovala ako ekonómka, viedla podvojnú účtovníctvo, spracovávala aj mzdy. Príkazy a úhrady realizovala konateľka v bankách sama, svedkyňa jej dávala podklady, výplaty miezd išli naraz, niekedy na polovicu, niekedy na tretinu, ale pri odchode dostala zaplatené všetky výplaty. Mzdy išli niekedy z účtu, niekedy v hotovosti. Spoločnosť mala finančné problémy a obžalovaná sa snažila v prvom rade vyplatiť zamestnancom, mala pôžičky od rodičov a od súkromných osôb. Výroba často meškala, tým boli zákazky vyrobené draho a predané lacno. Svedkyňa zistila, že poisťné nebolo účtované, ale zamestnanci verili, že príde nový konateľ a pomery sa zlepšia. Závazky neboli uhrádzané pre nedostatok financií, neboli uhrádzané proporcionálne. Svedkyňa úhrady nerobila. Obžalovaná vedela o tom, že neboli platené dane a odvody, ale svedkyňa sa s ňou na tú tému nebavila. Spoločnosť nemala vo vlastníctve nič, účtoval sa nejaký leasing na vozidlo. Leasing sa niekedy platil a niekedy nie. Pohľadávky spoločnosť nemala. Za mesiac sa predalo niekedy 4-5 dverí, niekedy 10 a niekedy za mesiac nič. Boli to dvere za 500-600 eur. Spoločnosť sa stále zadlžovala. O tržbe v roku 2013 vo výške 375.000 eur svedkyňa nemá vedomosť.

Z výpovede svedkyne Mgr. B. W., poverenej zamestnankyne Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava, vyplýva, že spoločnosť Y. group, s. r. o. ako zamestnávateľ, odvádzateľ a platiteľ poisťného v období od 03/2010 do 07/2010 vrátane a od 03/2011 do 02/2014 vrátane neodviedol splatné poisťné za zamestnancov spolu vo výške 4.626,43 eura, nezaplatil splatné poisťné za zamestnávateľa spolu vo výške 12.402,77 eura, celkom spolu 17.029,20 eura. Spoločnosť nepožiadala Sociálnu poisťovňu o povolenie splácať dlh v splátkach v rámci splátkového kalendára.

Svedok Mgr. D. Q., poverený zamestnanec Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s. vypovedal, že voči platiteľovi spoločnosti Y. group, s. r. o. eviduje za obdobie od 04/2011 do súčasnosti nedoplatok na poisťnom na verejné zdravotné poistenie vo výške 1.951,60 eura, a to za zamestnávateľa vo výške 1.394 eur a za zamestnancov vo výške 557,60 eura. Uvedené nedoplatky sú vymáhané prostredníctvom súdneho exekútora.

Z výpovede svedka L. U. B., povereného zamestnanca spoločnosti Dôvera, zdravotná poisťovňa, a. s. vyplýva, že spoločnosť Y. group, s. r. o. ako platiteľ poisteného mala evidovaných spolu troch zamestnancov, za ktorých mali povinnosť platiť poistené na verejné zdravotné poistenie. Od apríla 2011 do februára 2014 evidujú dlh vo výške 4.681,33 eura, z toho dlh za zamestnancov vo výške 1.337,52 eura a dlh za zamestnávateľa vo výške 3.343,81 eura. Dlžné poisťné bolo postúpené na exekučné vymáhanie.

Znalkyňa JUDr. I. V. C. na hlavnom pojednávaní zotrvala na písomne podanom znaleckom posudku, z ktorého vyplýva, že z vykonaných finančných analýz je možno konštatovať, že spoločnosť Y. group, s. r. o. mala v rokoch 2010-2013 veľké problémy s likviditou, nemala dostatok finančného majetku na krytie splatných záväzkov. V roku 2012-2013 spoločnosť bola platobne neschopná. Zároveň výška splatných záväzkov v rokoch 2012-2013 prevyšovala hodnotu majetku spoločnosti, t. j. spoločnosť sa okrem platobnej neschopnosti dostala aj do predĺženia. Analýzou zostatkov prostriedkov na účtoch bolo zistené, že spoločnosť mala v čase splatnosti poisteného voči Sociálnej poisťovni za obdobia 03/2010, 04/2010 a 01/2012 a v čase splatnosti poisťného voči VŠZP za obdobie 01/2012 vykazované zostatky finančných prostriedkov, ktoré boli postačujúce na ich úhradu. Z predložených podkladov však nie je známa celková výška splatných záväzkov k týmto dňom a preto nie je možné jednoznačne zodpovedať otázku, či spoločnosť mala dostatok finančného majetku na úhrady všetkých svojich

splatných záväzkov k dňom ich splatnosti. Spoločnosť Y. group, s. r. o. nemala dostatok finančných prostriedkov na úhradu poistného voči Sociálnej poisťovni za obdobia 05/2010 až 07/2010, 03/2011 až 12/2011, 02/2012 až 12/2012, 01/2013 až 02/2013, 01/2014 až 02/2014 vrátane, poistného voči VŠZP za obdobia 01/2011 až 12/2011, 02/2012 až 12/2012, 01/2013 až 12/2013, 01/2014 až 02/2014 vrátane, poistného voči ZP Dôvera za obdobia 01/2011 až 12/2011, 01/2012 až 12/2012, 01/2013 až 12/2013, 01/2014 až 02/2014 vrátane. Za niektoré obdobia síce spoločnosť vykazuje na účte prostriedky, ktoré by boli postačujúce na úhradu splatného poistného, ale za predpokladu riadnej úhrady skôr splatného poistného za predchádzajúce obdobia, by zostatky prostriedky klesli, v dôsledku čoho by už spoločnosť v nasledujúcom období nemala dostatok prostriedkov na ich úhradu. Na hlavnom pojednávaní znalkyňa upresnila, že pokladničná kniha nebola k dispozícii a nedali sa preto vysledovať toky v hotovosti, avšak vychádzala z bankových účtov a iných podkladov, ktoré k dispozícii boli. Z tabuľky 5 vyplýva, že spoločnosť nemala postačujúce prostriedky na priebežné platenie poistenia a odvodov, alebo boli určité obdobia a dni, ku ktorým nabiehali sumy pre spoločnosť, z ktorých mohla zaplatiť v celku alebo čiastočne povinné položky. Je zrejmé, že voči poisťovniam záväzky spoločnosť nehradila, ale iné záväzky voči iným subjektom hradené boli. Znalkyňa zistila značné sumy, ktoré boli spoločnosťou zasielané na adresu spoločnosti J. s. r. o. a to v sume zhruba 56 000 eur v žalovanom období, pričom spoločníkom J. s. r. o. bola obžalovaná. K týmto platbám znalkyni neboli predložené konkrétne podklady, takže k účelu týchto prevodov sa vyjadriť nevie. Taktiež boli poukazované finančné prostriedky v sume 13-14 tisíc eur v prospech obžalovanej. Dôvodnosť týchto prevodov taktiež z podkladov nie je zrejma. Časť peňazí bola zasielaná aj v prospech ČSOB leasing, daňový úrad a iných veriteľov.

Odvolací súd konštatuje, že nesplnenie si zákonnej povinnosti obžalovanou v skutkovo ustálenom období riadne zaplatiť poistné na sociálne poistenie a verejné zdravotné poistenie, bolo dokazovaním pred súdom prvého stupňa nepochybne preukázané.

Predmetné skutkové zistenie však, samé osebe, nestačí na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti, teda na vyslovenie záveru, že obžalovaná sa dopustila žalovaného prečinu. Neodvedenie, či nezaplatenie dane a poistného v určitom rozsahu je len naplnenie formálnych znakov (znakov objektívnej stránky žalovaných prečinov), ale v žiadnom prípade tento fakt neznamená, že boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného, nakoľko na naplnenie všetkých znakov je nevyhnutné aj to, aby bolo takéto konanie (neodvedenie, či nezaplatenie dane a poistného) zavinené a to vo forme úmyselného zavinenia.

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že zavinenie je obligatórnym znakom subjektívnej stránky každého trestného činu. Trestný zákon vychádza z dôsledného uplatňovania zodpovednosti za zavinenie. Táto zásada patrí medzi základy, na ktorých je vybudovaná definícia trestného činu, čo napokon vyplýva aj z ustanovenia § 17 Tr. zák. podľa ktorého pre trestnosť činu treba úmyselné zavinenie, ak Trestný zákon výslovne neustanovuje, že stačí zavinenie z nedbanlivosti. Význam uplatňovania zásady za zavinenie spočíva v tom, že k naplneniu trestnej zodpovednosti za následok nestačí ho len spôsobiť, ale je nutné ho taktiež zaviniť. Bez zavinenia teda nie je trestný čin a ani trest. Zavinenie sa pritom musí vzťahovať na všetky skutočnosti, ktoré sú znakom skutkovej podstaty trestného činu (R 20/1981). Pokiaľ by sa zavinenie k niektorej z požadovaných skutočností nevzťahovalo, nie je daná subjektívna stránka trestného činu a preto je vylúčená trestná zodpovednosť páchatel'a.

Z uvedeného výkladu je zrejmé, že úmyselné zavinenie (subjektívna stránka) ako znak základnej skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. nie je možné automaticky (alebo až mechanicky) vyvodzovať len z porušenia konkrétnej právnej povinnosti (napríklad z porušenia povinnosti platiť splatné poistné či daň).

Na naplnenie všetkých znakov základnej skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. preto nestačí len spôsobiť dlhu na splatnej dani, či poistnom, ale je nevyhnutné, aby tento dlh na splatnej dani, či poistnom bol páchatel'om úmyselne spôsobený (úmyselne zavinený). Ak by sa pripustil opačný výklad, išlo by o stanovenie objektívnej zodpovednosti, ktorá by bola neprípustne konštruovaná ako zodpovednosť za výsledok (dlh) a nie ako individuálna zodpovednosť za zavinené konanie.

Základné skutkové podstaty trestného činu nezaplatenia dane a poistného a neodvedenia dane a poistného preto nikdy nepostihovali len porušenie daňových zákonov a zákonov o sociálnom

poistení <aspi://module='ASPI'&link='461/2003 Z.z.'&ucin-k-dni='30.12.9999'>, zdravotnom poistení a dôchodkovom sporení, ktorého sa dopustí povinná osoba pri nehradení, či neodvedení dane, resp. poisťného, t. j. len porušenie zákonnej povinnosti samo osebe, ale postihovali a postihujú len zavinené (úmyselné) konanie, ktorého následkom je dlh na dani, resp. a poisťnom. Iba porušenie zákonnej povinnosti tu preto nie je trestným činom.

Uvedené skutočnosti vyplývajú aj z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR, ktorý v rozsudku sp. zn. 6 Tdo 62/2011 zo dňa 16.08.2012 vo vzťahu k trestnému činu nezaplatenia dane a poisťného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. vyslovene skonštatoval, že „len samotné nespĺnenie daňovej povinnosti (a to sa rovnako týka aj povinnosti odvádzať, či platiť poisťné), respektíve spôsobenie daňového dlhu (či dlhu na poisťnom) nenapĺňa znaky žiadneho trestného činu, nakoľko v slovenskom trestnom práve sa uplatňuje princíp zodpovednosti za zavinenie, t. j. princíp subjektívnej zodpovednosti. Znamená to teda, že jednou z podmienok trestnej zodpovednosti páchatela je jeho zavinenie a to zavinenie úmyselné. Zavinením je zároveň vyjadrená i individuálna trestná zodpovednosť, a teda každý zodpovedá zásadne iba za to, čo svojim konaním sám zavinil. Pre trestnú zodpovednosť nestačí spôsobenie následku konaním osoby, pokiaľ toto konanie nebolo zavinené“.

Súd prvého stupňa sa preto správne v procese dokazovania zamerá aj na zisťovanie finančnej situácie obžalovanej v rozhodnom období z toho pohľadu, či disponovala dostatkom finančných prostriedkov, jej umožňujúcich plniť si svoju zákonnú povinnosť. Práve táto skutočnosť a výsledky dokazovania o tejto otázke (solventnosti), je rozhodná pre zodpovedanie otázky subjektívnej stránky žalovaných trestných činov, u ktorých sa vyžaduje úmyselné zavinenie, hoci aj vo forme nepriameho úmyslu.

Súd prvého stupňa i napriek záverom znaleckého posudku, že spoločnosť Y. group, s. r. o. mala v rokoch 2010-2013 veľké problémy s likviditou, nemala dostatok finančného majetku na krytie splatných záväzkov, a že v roku 2012-2013 spoločnosť bola platobne neschopná, pričom výška splatných záväzkov v rokoch 2012-2013 prevyšovala hodnotu majetku spoločnosti, t. j. spoločnosť sa okrem platobnej neschopnosti dostala aj do predĺženia, mal za to, že obžalovaná naplnila všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu nezaplatenie dane a poisťného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona a uznal obžalovanú za vinnú z tohto trestného činu.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku síce uvádza, že spoločnosť sa dlhodobo držala nie na hranici, ale pod hranicou úpadku (čo vyplýva, nielen zo znaleckého posudku, ale aj z výpovede obžalovanej a výpovede svedkyne Y.), ale i napriek tomu, vzhľadom na tok peňazí (presuny finančných prostriedkov na inú spoločnosť obžalovanej, alebo účet obžalovanej, príjem spoločnosti vo výške 375.000 eur bez preukázania použitia tých peňazí), je podľa súdu prvého stupňa zrejme, že spoločnosť mala finančné prostriedky, hoci aj dodatočne, na uhrádzanie povinných platieb.

S uvedeným názorom súdu prvého stupňa nie je možné sa stotožniť. Ako bolo vyššie uvedené, dôležitým predpokladom trestnej zodpovednosti podľa § 278 ods.1 Trestného zákona je solventnosť páchatela. V prípade, že páchatel objektívne nemal prostriedky na zaplatenie dane, resp. poisťného v lehote jej splatnosti, nebude pre tento trestný čin trestne zodpovedný.

Zo znaleckého posudku, ako aj z výsluchu znalkyne vyplynulo, že spoločnosť v čase splatnosti poisťného voči Sociálnej poisťovni za obdobia 03/2010, 04/2010 a 01/2012 a v čase splatnosti poisťného voči VŠZP za obdobie 01/2012 mala vykazované zostatky finančných prostriedkov, ktoré boli postačujúce na ich úhradu, avšak nakoľko nie je známa celková výška splatných záväzkov k týmto dňom, nie je možné jednoznačne zodpovedať otázku, či spoločnosť mala dostatok finančného majetku na úhrady všetkých svojich splatných záväzkov k dňom ich splatnosti. V ostatnom skúmanom období spoločnosť buď vôbec nemala dostatok finančných prostriedkov na úhradu poisťného voči Sociálnej poisťovni a voči zdravotným poisťovniam, alebo síce vykazovala na účte prostriedky, ktoré by boli postačujúce na úhradu splatného poisťného, ale za predpokladu riadnej úhrady skôr splatného poisťného za predchádzajúce obdobia, by zostatky prostriedky klesli, v dôsledku čoho by už spoločnosť v nasledujúcom období nemala dostatok prostriedkov na ich úhradu.

Za takej situácie, nebolo možné dospieť k záveru, že obžalovaná mala dostatok finančných prostriedkov na úhradu poisťného.

Odvolací súd súhlasí so súdom prvého stupňa v tom, že v prípade platobnej neschopnosti (čiastočnej) bola obžalovaná povinná hradiť svoje záväzky pomerne a rovnomerne medzi všetkých veriteľov s rovnakým postavením. Ak sa totiž spoločnosť dostane do situácie, že ako dlžník nemá dostatok finančných prostriedkov na uhradenie všetkých svojich splatných záväzkov, je povinná všetkých svojich veriteľov (teda tak zamestnancov, daňový úrad, sociálnu poisťovňu, zdravotnú poisťovňu, obchodných partnerov a iných) uspokojovať pomerne a rovnomerne. Ak podnikateľ nie je schopný uhrádzať tak prevádzkové náklady, odvody povinných platieb, ako aj mzdy svojich zamestnancov, musí prispôsobiť hospodárenie podniku tak, aby si mohol plniť všetky svoje povinnosti, príp. svoje podnikanie ukončiť. Ak obžalovaná hradila záväzky voči ostatným subjektom, ale voči poisťovniam nie, a pritom bola v úpadku, mohla sa tak dopustiť trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 240 Tr. zák. Takýmto konaním však nenaplnila zákonné znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu, t. j. trestného činu nezaplatenia dane a poisteného podľa § 278 Trestného zákona. Okrem toho v prejednávanej prípadne nebolo preukázané, či vôbec mohla obžalovaná uspokojiť všetkých svojich veriteľov v plnej výške, alebo len v pomernej časti, alebo v akej pomernej časti mala uhradiť poistné, nakoľko v tomto smere absentuje akékoľvek dokazovanie (získovanie možných veriteľov obžalovanej, ktorí mohli byť v rozhodnom období uprednostnení obžalovanou pred Sociálnou poisťovňou, zdravotnými poisťovňami a podobne) ako aj aktivita prokurátora, ktorý, na rozdiel od súdu, má dôkazné bremeno ohľadne viny.

Pokiaľ súd prvého stupňa uvádza, že obžalovaná mohla dodatočne uhradiť poistné, nakoľko mala príjem, napr. vo výške 357.000 eur, z čoho možno vyvodiť minimálne nepriamy úmysel obžalovanej pri páchaní trestného činu nezaplatenia dane a poisteného, odvolací súd uvádza, že pri trestnom čine nezaplatenia dane a poisteného nejde o trvácí trestný čin, pretože sa tu postihuje len vyvolanie protiprávneho stavu a nie aj následné trvanie protiprávneho stavu, ktoré by malo trvať až do uhradenia poisteného. Ak teda aj obžalovaná nadobudla dodatočne finančné prostriedky až po dni splatnosti poisteného, neznamená to vznik trestnoprávnej zodpovednosti za nezaplatenie poisteného za obdobie, v ktorom preukázateľne finančné prostriedky nemala. Pokiaľ v danom prípade existovalo dôvodné podozrenie, že obžalovaná časť finančných prostriedkov presúvala na iné spoločnosti, v ktorých mala taktiež určité postavenie, tak ide primárne o podozrenie zo spáchania trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 239 Tr. zák., nakoľko existuje podozrenie, že sa mohla zbavovať časti majetku obchodnej spoločnosti, aby neboli využité na uspokojenie veriteľov spoločnosti, avšak tento trestný čin a jemu zodpovedajúci skutok nebol predmetom tohto trestného stíhania.

Odvolací súd preto uzatvára, že vzhľadom na vykonané dôkazy nebolo v posudzovanej veci bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že obžalovaná nezaplatila poistné na sociálne poistenie a poistné na verejné zdravotné poistenie, a to napriek tomu, že mala dostatok finančných prostriedkov. Zo žiadneho dôkazu vykonaného na hlavnom pojednávaní totiž nepochybne (mimo rozumné pochybnosti) nevyplýva, že by spoločnosť v rozhodnom čase bola tak solventná, že by bola schopná hradiť všetky svoje pohľadávky.

Na podklade uvedeného odvolací súd podľa § 321 odsek 1 písmeno d) Trestného poriadku, t. j. z dôvodu, že napadnutým rozsudkom bolo porušené ustanovenie Trestného zákona v tom, že súdom prvého stupňa ustálený skutok bol právne posúdený ako prečin nezaplatenia dane a poisteného podľa § 278 ods. 1 Tr. zák., hoci znak tohto trestného činu nevykazuje, napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám obžalovanú z dôvodu uvedeného v § 285 písmeno b) Tr. por., t.j. pretože skutok nie je trestným činom, oslobodil spod obžaloby.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku sťažnosť nie je prípustná.